

Sygn. akt II AKa 436/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2018r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie, II Wydział Karny

Przewodniczący: SA - Jerzy Leder (sprawozdawca)

Sędziowie: SA - Hanna Wnękowska

SO (del.) - Anna Wierciszewska - Chojnowska

Protokolant sekr. sąd. Sylwester Leńczuk

przy udziale Prokuratora Leszka Woźniaka

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2018 r.

sprawy z wniosku A. K. (1) o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie

z dnia 20 września 2017r. sygn. akt V Ko 386/15

- utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w stosunku do A. K. (1),

- zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. Ż., Kancelaria Adwokacka w W. – 120 zł plus 23 % podatku VAT, tytułem udzielonej z urzędu pomocy prawnej wnioskodawcy w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym,

-- kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 1 lipca 2015 r. A. K. (1) wniósł o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie stosowane wobec niego w sprawie sygn. Akt IV K 952/10 Sądu Rejonowego dla Warszawy - Pragi w Warszawie w okresie od

7 września 2005 r do 25 września 2006 r. Pełnomocnik wnioskodawcy pismem z dnia 9 stycznia 2017 r. sprecyzował żądania A. K. (1) w ten sposób, że wniósł o zasądzenie na jego rzecz 17 948 zł tytułem odszkodowania i 48 000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Prokurator wniósł o oddalenie wniosku.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie w sprawie sygn. Akt V Ko 386/15 wyrokiem z dnia 20 września 2017 roku wniosek A. K. (1) o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie stosowane wobec niego w sprawie sygn. Akt IV K 952/10 Sądu Rejonowego dla Warszawy - Pragi w Warszawie w okresie od

7 września 2005 r do 25 września 2006 r., oddalił w całości, kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Apelację od wyroku wywiódł pełnomocnik wnioskodawcy.

Na podstawie art. 444 i art. 425 § 1, 2 i 3 k.p.k., zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie V Wydział Karny z dnia

20 września 2017 r., sygn. akt: V Ko 386/15, którego odpis wraz z uzasadnieniem został doręczony w dniu 20 października 2017 r. Wskazany wyrok zaskarżył w całości na korzyść wnioskodawcy A. K. (1).

Na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. i art. 438 pkt 1 i 2 k.p.k. wydanemu wyrokowi zarzucił:

1. obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 552 § 4 k.p.k. w zw. z art. 417 § 1 k.c. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że wnioskodawcy A. K. (1), który został uniewinniony od popełnienia zarzucanych mu czynów wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Północ IV Wydział Karny z dnia 23 maja 2012 r., sygn. akt: IV K 952/10, nie przysługuje odszkodowanie w kwocie 17.948 zł, w sytuacji gdy wnioskodawca poniósł udokumentowane koszty obrony w postępowaniu karnym, w którym został uniewinniony, a także zmuszony był do zaprzestania pracy zarobkowej, co wyrządziło w jego majątku szkodę na poziomie 11.488 zł;

2. obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 552 § 4 k.p.k. w zw. z art. 445 § 1 i 2 k.c. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że wnioskodawcy A. K. (1), który został uniewinniony od popełnienia zarzucanych mu czynów wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Północ IV Wydział Karny z dnia 23 maja 2012 r., sygn. akt: IV K 952/10, nie przysługuje zadośćuczynienie za doznaną krzywdę (niezależnie od zaliczenia okresu aresztowania na poczet kary orzeczonej wobec wnioskodawcy w innej sprawie) w sytuacji, gdy to właśnie areszt stosowany wobec wnioskodawcy na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie II Wydział Karny z dnia 26 lipca 2014 r., sygn. akt: II Kp 2314/10, następnie przedłużany, spowodował u wnioskodawcy krzywdę, która powinna zostać zrekompensowana;

3. mającą wpływ na treść orzeczenia obrazę przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. polegającą na pominięciu przy wydawaniu skarżonego orzeczenia okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, a wynikających z dowodu z zeznań A. K. (2) i C. S., złożonych przez tych świadków na rozprawie w dniu 6 września 2017 r., i w konsekwencji wadliwe przyjęcie, że wnioskodawca, będący osobą niewątpliwie niesłusznie aresztowaną, nie doznał szkody i krzywdy, co w ocenie sądu przemawiało za oddaleniem jego wniosku o odszkodowanie i zadośćuczynienie.

Podnosząc wskazane wyżej zarzuty, wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie zgodnie z wnioskiem zawartym w piśmie z dnia

9 stycznia 2017 r., tj. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz A. K. (1) kwoty 17.948 zł tytułem odszkodowania oraz kwoty 48.000 zł tytułem zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie A. K. (1), trwające od 7 września 2005 r. do dnia

26 września 2006 r.

Jednocześnie, wnosił o zasądzenie na jego rzecz kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez niego A. K. (1) w postępowaniu przed sądem drugiej instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Argumenty zawarte w apelacji pełnomocnika wnioskodawcy uznać należy za nietrafne a apelację za niezasadną. Na wstępie stwierdzić należy, że sąd okręgowy w staranny i wnikliwy sposób przeprowadził postępowanie dowodowe w sprawie, a każdy z ujawnionych w toku przewodu sądowego dowodów poddany został wszechstronnej analizie. Ocena dokonana przez Sąd I instancji, której szczegółowy wyraz znalazł się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, uznana być zatem musi za ocenę swobodną, o której mowa w art. 7 k.p.k. i jako taka pozostaje pod ochroną tego przepisu.

Kontrola apelacyjna nie wykazała, aby Sąd I instancji przekroczył granice swobodnej oceny dowodów w kierunku oceny dowolnej.

Z uwagi na charakter orzeczenia sądu ad guem, wynikający z trafnego procedowania a następnie bezbłędneho, bo spełniającego wszystkie wymogi art. 424 § 1 k.p.k., uzasadnienia sądu ad guo, rozważania sądu apelacyjnego mogą ograniczyć się do kilku kwestii o charakterze podstawowym, odnoszących się do istoty zarzutów skargi apelacyjnej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie poruszano problematykę wymogów, jakie w świetle art. 457 § 3 k.p.k. musi spełniać uzasadnienie sądu odwoławczego oraz skutków, jakie wywołuje nieprawidłowe sporządzenie tego dokumentu (zob. np. wyrok z dnia 8 marca 2007r., V KK 167/06, LEX nr 260705). W szczególności wskazywano, że w zakresie szczegółowości uzasadnienia sądu ad guem obowiązek ten jest zależny, z jednej strony, od zawartości uzasadnienia sądu ad guo, z drugiej zaś, od wartości argumentacji skargi apelacyjnej. Dopuszczalne jest w praktyce (a w niektórych przypadkach wręcz pożądane) postępowanie sądu guem, polegające na odwoływaniu się w motywach orzeczenia do stanowiska zawartego w uzasadnieniu wyroku sądu ad guo (zwłaszcza wówczas, gdy zarzuty apelacji i uzasadniające je wywody stanowią dowolną polemikę ze stanowiskiem sądu meriti); nie oznacza to jednak całkowitej rezygnacji z przytoczenia jakichkolwiek konkretnych argumentów, w tym choćby mających odniesienie do wywodów sądu pierwszej instancji.

Niezasadny jest zarzut zawarty w pkt 1 i 2 apelacji pełnomocnika wnioskodawcy – obraży przepisów prawa materialnego to jest art. 552 § 4 kpk w zw. z art. 417 § 1 k.c. oraz art. 552 § 4 k.p.k. w zw. z art. 445 § 1 i 2 k.c. przez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że wnioskodawcy, który został uniewinniony od dokonania zarzucanych mu czynów w sprawie sygn. akt IV K 952/10 Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi Północ z dnia 23 maja 2012 roku nie przysługuje od Skarbu Państwa roszczenie o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w okresie od 7 września 2005 roku do dnia 26 września 2006 roku.

Zarzut taki jest uprawniony jedynie wtedy, jak wielokrotnie, z pełną konsekwencją oraz przekonywującą argumentacją wyjaśniał Sąd Najwyższy, gdy ma charakter samoistny, a naruszenie prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu (bądź niezastosowaniu) w orzeczeniu, które jest oparte na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Ani w tenorze zarzutu, ani w jego uzasadnieniu skarżony nie kwestionuje prawidłowych ustaleń faktycznych dokonanych przez sąd pierwszej instancji. Kwestionuje jednak niewłaściwą interpretację i wykładnię art. 552 § 4 k.p.k. Rzecz w tym, co zdaje się umyka uwadze skarżącego, a co trafnie wyekspozował sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku na s. 5 – 6, że powstała sytuacja procesowa formalnie uprawniałaby wnioskodawcę do wystąpienia z wnioskiem o odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, o którym mowa w art. 552 § 4 k.p.k. Ani autor apelacji, ani wnioskodawca nie chce przyjąć jednak do wiadomości faktu, że równolegle ze stosowanym w sprawie Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi Północ o sygn. akt IV K 952/10 tymczasowym aresztowaniem, taki sam środek zapobiegawczy stosowany był wobec A. K. (1) w sprawie sygn. akt III K 366/08 Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy (k. 71 – 73). W tej sprawie A. K. (1) został skazany na karę łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, na poczet której sąd zaliczył A. K. (1) okres tymczasowego aresztowania od dnia 7 września 2005 roku do dnia 21 kwietnia 2008 roku. Faktu tego wnioskodawca nie kwestionuje. Tak więc prawidłowo sąd pierwszej instancji uznał, dzieląc w tej kwestii pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu 7 sędziów z dnia 20.09.2007r., I KZP 28/07, iż zaliczenie, wg reguł wynikających z art. 417 k.p.k. i art. 63 k.k. okresu tymczasowego aresztowania na poczet kar orzeczonych wobec skazanego w tej samej lub w innej sprawie (jak w przypadku A. K. (1)), wyklucza późniejsze skuteczne wystąpienie z roszczeniem o odszkodowanie i zadośćuczynienie na podstawie przepisów rozdziału 68 Kodeksu postępowania karnego (art. 552 § 4 k.p.k.), za ten sam okres (jak w przypadku wnioskodawcy). Odmienne stanowisko doprowadziłoby do wykreowania systemu podwójnej rekompensaty tej samej szkody, co jest niedopuszczalne i sprzeczne z istotą naprawienia szkody określoną w art. 361 k.c.

Nieporozumieniem jest zarzut obraży art. 410 kpk, skoro w apelacji jej autor nie zarzucił, by sąd pominął jakąkolwiek z okoliczności ujawnionych na rozprawie lub by uwzględnił przy wyrokowaniu jakąkolwiek okoliczność nie ujawnioną na rozprawie. Przepisu tego nie można wyklądać w ten sposób, że ustalenia faktyczne przyjęte za podstawę wyroku muszą być zawsze oparte na wszystkich przeprowadzonych dowodach. Sytuacja taka może bowiem zaistnieć tylko

wtedy, gdy wszystkie dowody są niesprzeczne i nie pozwalają na dokonanie niezgodnych ze sobą ustaleń (np. gdy oskarżony przyzna się do popełnienia zarzucanego mu czynu i przyznanie to nie budzi wątpliwości, gdyż znajduje potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym). Treść art. 410 kpk należy łączyć z nakazem zawartym w art. 424 § 1 kpk, który obliuguje sąd do wskazania, na jakich oparł się dowodach uznając określone fakty za udowodnione i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. Wynika stąd jednoznacznie, że sąd ma obowiązek rozważyć i ocenić wszystkie przeprowadzone na rozprawie dowody, a jeżeli są one sprzeczne, to nie może oprzeć ustaleń na każdym z ujawnionych dowodów i na wszystkich wynikających z nich okoliczności, gdyż prowadziłyby to nieuchronnie do sprzeczności w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę wyroku. W tej sytuacji brak szczegółowego ustosunkowania się przez sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku do zeznań A. K. (2) i C. S. nie ma w ogóle żadnego znaczenia, gdyż wbrew pogładowi skarżącego dowody te nie mają żadnego znaczenia dla istoty rozstrzygnięcia. Zeznania tych świadków, (zwłaszcza przy ustalaniu wysokości szkody i kształtowaniu kwoty zadośćuczynienia) miałyby znaczenie i podlegałyby ocenie przez sąd meriti, w sytuacji gdyby wniosek został co do zasady uwzględniony (środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania nie byłby stosowany wobec A. K. (1) w sprawie sygn. akt III K 366/08 Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy).

Konkludując, sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił stan faktyczny i dokonał właściwej subsumcji prawnej, prawidłowo uznając, że w realiach rozpoznawanej sprawy, brak jest podstaw prawnych do zasądzenia na rzecz A. K. (1) odszkodowania i zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie.

Za obronę z urzędu orzeczono na podstawie § 14 pkt 6 rozporządzenia Ministra sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie ... (Dz. U. nr 163, poz. 1348).

Z tych wszystkich względów, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 437 § 1 k.p.k., orzekł jak w wyroku, kosztami postępowania obciążając Skarb Państwa, bowiem zgodnie z art. 554 § 2 k.p.k. postępowanie w tego rodzaju sprawie jest wolne od kosztów.